

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα βασικά σημεία του νομοσχεδίου για την ανακύκλωση

Χωριστή συλλογή αποβλήτων συσκευασίας

1. Έως τον Ιανουάριο του 2022 υποχρεώνονται να οργανώνουν τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας σε 4 ρεύματα (πλαστικό, χαρτί, μέταλλο, γυαλί):
 - Κινηματογράφοι, θέατρα, συναυλιακοί χώροι
 - Αθλητικές εγκαταστάσεις
 - Εμπορικά και Συνεδριακά κέντρα
 - Ξενοδοχεία
 - Εγκαταστάσεις εκπαίδευσης
 - Νοσοκομεία / κλινικές
 - Λιμάνια, κεντρικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί, πλοία
 - Τράπεζες
 - Καταστήματα εστίασης
2. Οι Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να οργανώνουν τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων συσκευασίας σε διακριτά ρεύματα εντός των κτιρίων τους ή άλλων χώρων και εγκαταστάσεων για τα οποία φέρουν την ευθύνη λειτουργίας.
3. Επιπλέον, θεσπίζεται η υποχρέωση των Δήμων να εφαρμόσουν το προαναφερόμενο το μέτρο σε:
 - αθλητικές εγκαταστάσεις
 - παιδικές χαρές
 - βρεφονηπιακούς σταθμούς
 - άλλες δημοτικές εγκαταστάσεις συνάθροισης κοινού
4. Με σκοπό την ενίσχυση της διαλογής των αποβλήτων συσκευασιών, τα μεγάλα ξενοδοχεία άνω των 200 κλινών διασφαλίζουν έως τον

Ιανουάριο του 2022 τη χωριστή συλλογή συσκευασιών, τουλάχιστον για τις πλαστικές, σε κάθε δωμάτιο.

5. Από τον Σεπτέμβριο του 2021, όλα τα σχολεία θα πρέπει να διαθέτουν κάδους για τη χωριστή συλλογή:
 - α. Χαρτιού
 - β. συσκευασιών
 - γ. αποβλήτων τροφίμων
6. Καθιερώνεται η χωριστή συλλογή των επικίνδυνων αποβλήτων στα νοικοκυριά, από είδη καθημερινής χρήσης, όπως τα προϊόντα καθαρισμού (χλωρίνες κλπ.), τα βερνίκια, τα χρώματα κλπ. Οι Δήμοι έως την 31 Δεκεμβρίου 2023 υποχρεούνται να οργανώνουν τη χωριστή συλλογή των αποβλήτων αυτών, είτε στα πράσινα σημεία τους είτε σε οποιονδήποτε άλλο αδειοδοτημένο χώρο, που υποδεικνύει ο οικείος ΦοΔΣΑ.
7. Σε όλες τις νέες οικοδομές, με την έναρξη ισχύος του νόμου, θεσπίζεται η απευθείας υποχρέωση 4 χωριστών ρευμάτων συλλογής αστικών αποβλήτων (μέταλλο, χαρτί, πλαστικό, γυαλί). Σε κάθε νέο κτίριο θα πρέπει να εξασφαλίζεται ο κατάλληλος χώρος για τη συλλογή 4 ρευμάτων αποβλήτων (πχ σε ισόγεια, αυλές, πιλοτές, εύκολα προσβάσιμα υπόγεια). Έτσι, θα διευκολύνεται η χωριστή συλλογή, η εφαρμογή του «Πληρώνω όσο Πετάω» αλλά και η μείωση των κάδων στον δρόμο.

«Πληρώνω όσο πετάω» ή «κερδίζω όσο διαχωρίζω»

Τίθενται οι βάσεις για τη εφαρμογή του συστήματος «πληρώνω όσο πετάω» ή «κερδίζω όσο διαχωρίζω». Θεσπίζεται ουσιαστικά το πλαίσιο με το οποίο οι Δήμοι θα μπορούν να διαμορφώνουν τα δημοτικά τους τέλη, ανάλογα με πόσα απόβλητα παράγει ο κάθε δημότης, αλλά και ανάλογα με πόσα από αυτά ανακυκλώνει -και όχι βάσει των τετραγωνικών του ακινήτου του όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.

Το τέλος ταφής εκσυγχρονίζεται, επεκτείνεται και καθίσταται εφαρμόσιμο για όλα τα απόβλητα

Από την 01.01.2021 εκσυγχρονίζεται, επεκτείνεται και καθίσταται εφαρμόσιμο το τέλος ταφής για όλα τα απόβλητα που οδηγούνται σε ταφή,

με ποσό 15€ ανά τόνο, κλιμακούμενο ετησίως κατά 5€ και έως τα 35€, το 2025.

Ειδικότερα:

Εκσυγχρονίζεται, παρέχοντας συγκεκριμένα κίνητρα σε Δήμους που τα πάνε καλά στην ανακύκλωση! Συγκεκριμένα, το τέλος ταφής θα καταβάλλεται στο Πράσινο Ταμείο προκειμένου να διατίθεται:

- 1) κατά 50% σε Δήμους με σκοπό να ενισχύσουν την πρόληψη, τη χωριστή συλλογή και τελικώς την ανακύκλωση
- 2) κατά 40% στους Δήμους ως ανταμοιβή για τις υψηλές επιδόσεις χωριστής συλλογής – ανακύκλωσης
- 3) κατά 10% για τη χρηματοδότηση έρευνας και τεχνολογίας στον τομέα της ανακύκλωσης και ευρύτερα της σύγχρονης διαχείρισης των αποβλήτων

Επεκτείνεται σε όλα τα ρεύματα αποβλήτων, δηλαδή στα υπολείμματα από τις μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων, βιοαποβλήτων και κέντρων διαχείρισης ανακυκλώσιμων υλικών (ΜΕΑ, ΜΕΒΑ, ΚΔΑΥ), στα βιοαπόβλητα, στα βιομηχανικά, στα επικίνδυνα κ.α. Ενισχύουμε έτσι το αντικίνητρο στην ταφή αποβλήτων, με σκοπό να επιτύχουμε τον στόχο για χαμηλότερο από 10% ποσοστό ταφής το 2030.

Εισάγονται κυρώσεις για την ορθή εφαρμογή του! Συγκεκριμένα, καθορίζονται οι ευθύνες των οργάνων και μελών διοίκησης των φορέων λειτουργίας για τη μη καταβολή του τέλους, ενώ η εξόφλησή του αποτελεί προϋπόθεση για την αξιολόγηση προτάσεων των ΦοΔΣΑ, που αφορούν την υλοποίηση προγραμμάτων μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων στον τομέα διαχείρισης αποβλήτων.

Τα πρόστιμα της ΕΕ μετακυλίσονται σε όποιους δεν συμμορφώνονται

Από τον Ιούλιο του 2022 ξεκινά η μετακύλιση προστίμων της Ευρωπαϊκής Ένωσης -που επιβάλλονται κάθε χρόνο στη χώρα μας- στους ΟΤΑ και τις επιχειρήσεις που δεν συμμορφώνονται με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες για τη διαχείριση των στερεών ή υγρών αποβλήτων. Τίθεται τέλος στην ανομία και το καθεστώς να πληρώνουν οι φορολογούμενοι πολίτες για τις παράνομες πρακτικές ορισμένων αναφορικά με:

- Την ανεξέλεγκτη διάθεση των αποβλήτων σε χωματερές

- Την ελλιπή διαχείριση των υγρών αποβλήτων (λυμάτων)
- Τη μη διαχείριση των ιστορικά αποθηκευμένων αποβλήτων

Σύστημα επιστροφής χρημάτων για τις φιάλες αλουμινίου

Θεσπίζεται από τον Ιανουάριο του 2023, σύστημα επιστροφής χρημάτων στον πολίτη, για τις φιάλες αλουμινίου. Αντίστοιχα με ό,τι θεσπίστηκε με τα πλαστικά μπουκάλια, οι πολίτες που θα επιστρέφουν στα σημεία πώλησης τα αλουμινένια μπουκάλια τους, θα ανταμείβονται για τη συμμετοχή τους στην ανακύκλωση. Το μέτρο αυτό ήδη εφαρμόζεται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ισπανία, η Νορβηγία, η Σουηδία κλπ.

Προάγεται η επαναχρησιμοποίηση

Προάγεται η επαναχρησιμοποίηση, ως ένα από τα βασικά μέτρα πρόληψης στη δημιουργία αποβλήτων. Για τον σκοπό αυτό:

1. Δημιουργούνται Κέντρα Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ) στους Δήμους. Ειδικότερα, οι Δήμοι άνω των 20 χιλιάδων κατοίκων υποχρεούνται να αναπτύξουν και να λειτουργούν τουλάχιστον ένα Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών (ΚΔΕΥ). Πρόκειται ουσιαστικά για οργανωμένους χώρους, στους οποίους οι πολίτες θα μπορούν να αποθέτουν μεταχειρισμένα αντικείμενα κάθε είδους, όπως, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, παιχνίδια, έπιπλα, ποδήλατα, βιβλία και κλωστοϋφαντουργικά είδη. Τα προϊόντα αυτά, μετά από ταξινόμηση, επιδιόρθωση και αποθήκευση, θα μπορούν να προσφέρονται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
2. Θεσπίζεται στόχος επαναχρησιμοποίησης στα μπουκάλια. Ειδικότερα, έως την 31.12.2030, το 30% των ποτών που διατίθενται στην αγορά θα προέρχεται από συσκευασίες που θα έχουν επαναχρησιμοποιηθεί.
3. Θεσπίζονται μέτρα για τους πολίτες, οι οποίοι θα μπορούν να εξυπηρετούνται σε δικά τους επαναχρησιμοποιούμενα σκεύη φαγητού και ποτού και μάλιστα με έκπτωση.

Ειδικότερα, από τον Ιανουάριο του 2022, οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου και εστίασης υποχρεούνται:

- Να εξυπηρετούν τον καταναλωτή που φέρνει δική του επαναχρησιμοποιούμενη συσκευασία
- Να κάνουν έκπτωση όταν πωλούν προϊόντα σε επαναχρησιμοποιήσιμη συσκευασία του καταναλωτή
- Να ενημερώνουν με οποιονδήποτε τρόπο τους καταναλωτές γι' αυτήν την έκπτωση

Ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο 30% στις πλαστικές σακούλες

Θεσπίζεται από τον Ιανουάριο του 2025 υποχρέωση για ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο 30% στις πλαστικές σακούλες μεταφοράς. Σε συνέχεια του περιβαλλοντικού νόμου 4685/2020, με τον οποίο θεσπίστηκε ενιαίο τέλος στις σακούλες, προκειμένου να μην υπάρχουν «παραθυράκια» με το πάχος τους, θεσπίζεται ελάχιστο ανακυκλωμένο περιεχόμενο σε ποσοστό 30%, για όλες τις πλαστικές σακούλες μεταφοράς, με στόχο να γίνουν πιο οικολογικές, αλλά και να ενισχυθεί η αγορά ανακυκλώσιμων υλικών στην Ελλάδα.

Από τον Ιανουάριο του 2023 (2 χρόνια νωρίτερα), εφαρμόζεται το ίδιο μέτρο στους Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι οποίοι απαγορεύεται να προμηθεύονται πλαστικές σακούλες μεταφοράς που δεν περιέχουν τουλάχιστον 30% ανακυκλωμένο πλαστικό.

Ενεργειακή αξιοποίηση των υπολειμμάτων

Από τον Ιανουάριο του 2022, η συνολική ποσότητα των μη ανακυκλώσιμων αποβλήτων (υπολειμμάτων) από τα ΚΔΑΥ, θα χρησιμοποιείται ως δευτερογενές καύσιμο, το οποίο θα αξιοποιείται ενεργειακά στην ενεργοβόρο βιομηχανία ή/και σε Μονάδες Ενεργειακής Αξιοποίησης. Με τον τρόπο αυτό μειώνονται τα απόβλητα που οδηγούνται σε ταφή και περιορίζεται η εξάρτηση των ενεργοβόρων βιομηχανιών από ρυπογόνα συμβατικά καύσιμα.

Ορίζεται ότι το ΥΠΕΝ αναλαμβάνει την αρμοδιότητα υλοποίησης των μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης

Ψηφιοποίηση στοιχείων των αποβλήτων τροφίμων

Δημιουργείται, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, βάση δεδομένων για την καταγραφή των αποβλήτων τροφίμων, ενισχύοντας έτσι την ψηφιοποίηση των δεδομένων αποβλήτων στη χώρα. Οι υπόχρεες επιχειρήσεις (νοσοκομεία, ξενοδοχεία, εταιρείες και υπεραγορές τροφίμων κλπ.) θα καταχωρούν εφεξής σε ειδική θέση στο Ηλεκτρονικό Μητρώο Αποβλήτων (ΗΜΑ), τα απόβλητα τροφίμων τους και έτσι η Ελλάδα θα αποκτήσει για πρώτη φορά επίσημη βάση δεδομένων την οποία θα δημοσιοποιεί από το 2022 στην ΕΕ, βάσει κοινοτικής υποχρέωσης.

Ενισχύεται ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) – Μεγαλύτερη διαφάνεια για τα Συστήματα Ανακύκλωσης

1. Ενεργοποιούνται τα εργαλεία για την ενίσχυση του ανθρωπίνου δυναμικού του ΕΟΑΝ, ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί στον ρόλο του.
2. Καθιερώνονται συγκεκριμένες προδιαγραφές για το περιεχόμενο των επιχειρησιακών φακέλων που υποβάλλουν τα συστήματα στον ΕΟΑΝ, με σκοπό αφενός να υπάρχει συνοχή στο τι στοιχεία υποβάλλει το κάθε σύστημα, αλλά και αφετέρου να διασφαλίζεται ότι η λειτουργία των Συστημάτων βοηθάει τη χώρα να πετύχει τους στόχους της για την ανακύκλωση.
3. Θεσπίζονται συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα στην εξέταση και έγκριση των επιχειρησιακών σχεδίων που υποβάλλουν τα Συστήματα στον ΕΟΑΝ, ώστε να μην υπάρχουν περιθώρια καθυστέρησης στην έγκριση και λειτουργία των συστημάτων ανακύκλωσης στη χώρα.
4. Εάν ένα σύστημα αποκλίνει από τους στόχους του περισσότερο από 50%, οι συμβεβλημένοι με αυτό υπόχρεοι παραγωγοί δεν απαλλάσσονται της ευθύνης για τους συγκεκριμένους στόχους, ενώ μέχρι σήμερα απαλλάσσονταν, ανεξάρτητα του αν το σύστημα που συμμετέχουν πετύχαινε ή όχι τους στόχους του.
5. Εάν κατά την εξέταση ενός επιχειρησιακού φακέλου συστήματος, παρατηρηθούν ελλείψεις ή απαιτηθούν διευκρινίσεις από τον ΕΟΑΝ, το σύστημα οφείλει να απαντήσει το αργότερο εντός 2 μηνών και αντίστοιχα ο Ε.Ο.ΑΝ. να αποφανθεί εντός 2 μηνών, από την υποβολή συμπληρώσεων ή/και διευκρινίσεων. Σε περίπτωση που το σύστημα δε συμμορφώνεται με τις υποδείξεις, ο Ε.Ο.ΑΝ. καθορίζει τους όρους και υποχρεώσεις σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του συστήματος, το οποίο για να λειτουργεί υποχρεώνεται να συμμορφωθεί.